

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 184.

Ljubljani, v petek 14. avgusta 1891.

Letnik XIX.

Volilni shod „Katoliško-političnega društva“ v Bledu.

„Katoliško politično društvo“ v Ljubljani priredi v smislu § 3 v nedeljo, dne 16. t. m., ob 5. uri popoldne v Bledu pri „Petranu“ volilni shod povodom volitve v deželni zbor v kmetskih občinah radovljiskega okraja.

Dnevni red volilnemu shodu je naslednji:

- I. Nagovor društvenega predsednika preč. gosp. kanonika K. Klun-a.
- II. Govor o gospodarskem delovanju konservativne stranke. Govori vodja, državni in deželni poslanec gosp. Fr. Povše.
- III. Razgovor o volitvi za deželni zbor v kmetskih občinah radovljiskega okraja. Poroča velečast. g. župnik Jan. Ažman.

Na ta volilni shod usoja si uljudno povabiti člane „katoliško-političnega društva“ in volilce kmetskih občin v radovljiskem volilnem okraju

odbor „Katoliško-političnega društva“ v Ljubljani.

Domišljija ali hudobija?

„Slovenski Narod“ je skušal pretekli petek v uvodnem članku nekako dokazati, da z zlobneži, kakoršni so „klerikalci“, ni mōči mirno živeti, ker kakor proti liberalni stranki sploh, tako proti posameznikom „brezozirno in zavratno“ posto-

pajo. Absolutni „Narodovec“ pravi, da ima zato trditev dokazov in slučajev „v izobilji na razpolaganje“. Veliksrčen pa, kakor je, hoče „le jedno markantno primero“ navesti. Sedaj začne: „Naroden trgovec, ki je član mnogim narodnim društvom in za narodne namene mnogo žrtvuje, ni zagrešil drugzega, nego da je z „narodno-napredno“ stranko glasoval. To bilo je dovolj, da je klerikalnemu sodu izbilo dno. Za njegovim hrbtom kupili so hišo, v kateri ima rečeni trgovec svojo prodajalnico, in tako mislili spraviti ga izpod strehe. Posrečilo se mu je, da mu je gospodar sosedne hiše dal za več let prodajalnico v najem in da je razven troškov preselitve preprečil vse druge težave in zle posledice. Komaj pa so naši klerikalci zvedeli, da je omenjeni trgovec v sosedni hiši našel zavetišče, šli so nemudoma k gospodarju vprašati, je li njegova hiša na prodaj? A ta jim je odgovoril: „Na prodaj je sevéda. A če mislite, da bodeite trgovca N. N. pregnali, se motite. Pogodba velja tako dolgo, da jej rok ne poteče.“ Sevéda sedaj s kupčijo ni bilo nič in klerikalci odšli so s kislimi obrazi in osveto v srcu.“

Mraz je moral pretresti slehernega, ko je to bral. Res, zaničevanja vredni bi bili, da bi tako postopali! A začudé smo se pogledovali in vprašali: Kdaj in kje se je vršilo tako neusmiljeno preganjanje? Kdo je oni narodni trgovec, katerega so „klerikalci“ iz hiše spravili samo zato, ker je glasoval z „narodno-napredno“ stranko? Nihče naših ni vedel odgovora. Zahtevali smo torej takoj drugi dan prav odločno, da „Slov. Narod“ jasneje govori ter pové ime „narodnega mučenika“, da moremo odgovoriti. Do danes je poteklo že teden dnij, a „Slov. Narod“ — molči. S tem priznava, da preganjanca ni, da je opisano kruto preganjanje izmišljeno.

Ker nam je nemogoče molčati na toliki napad na vse konservativce, poizvedali smo privatno pri pristaših liberalne stranke, na katerega narodnega trgovca bi bil utegnil misliti „Narodov“ člankar. Odgovorilo se nam je na več krajih: „To je trgo-

vec s steklenino, gosp. Peregrin Kajzel; saj sam pripoveduje, kaj ste mu storili.“ — Tako? Torej temu gospodu smo, kakor piše „Slov. Narod“, za njegovim hrbtom kupili hišo, v kateri ima svojo prodajalnico, in tako mislili spraviti ga izpod strehe! In vendar smo letošnjo pomlad še le iz časnikov izvedeli, da je klepar g. Stadler kupil od gospe K. Kramar hišo št. 15 na Starem trgu. Je li gosp. Stadler jeden naših? Ž njim nimamo nikakove zveze, in tudi ne vémo, kako in zakaj je hišo kupil. — A ta trditev zdela se je „Narodovemu“ člankarju menda še premalo zlobna, torej nadaljuje: „Posrečilo se mu je, da mu je gospodar sosedne hiše dal za več let prodajalnico v najem. . . . Komaj pa so naši klerikalci zvedeli, da je omenjeni trgovec v sosedni hiši našel zavetišče, šli so nemudoma k gospodarju vprašati, je li njegova hiša na prodaj? A ta jim je odgovoril: Na prodaj je sevéda. A če mislite, da bodeite trgovca N. N. pregnali, se motite.“ . . .

Kaj je na tem? Izmišljeno je od prve črke do zadnje, kajti ravno nasprotno je res. Gosp. dr. Ahačič, lastnik hiše št. 13, prišel je namreč k raznim gospodom odbornikom „Katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani“, ter jih je nagovarjal in na vso moč prosil, naj bi društvo od njega kupilo hišo št. 13 na Starem trgu. A ustno in pozneje tudi pismeno se mu je povedalo, da omenjeno poslopje društvenim namenom ne ugaja, da torej hiše ne moremo kupiti.

Sedaj pa, dragi čitatelj, s tem povsem resničnim pojasnilom primerjaj „Slov. Naroda“ zlobni napad na našo stranko. Tako je orožje, s katerim se „narodno-napredna“ stranka bojuje zoper nas! O priliki hočemo navesti še več takih vzgledov, da se čitatelji prepričajo, kdo se je prepir.

LISTEK.

Zavetnik kuge sv. Rok v Dravljah.

(Zgodovinska črtica.)

Ko je v minulih stoletjih počil glas po Evropi: „Kuga se bliža!“ so ljudje strahu zatrepetali in obledeli. Čuvši to besedo. Tedaj je rod človeški prav vedel, da je hudo na svetu. Dandanes jedva vémo, kaj se pravi — gorjé. Zgodovinpisci trdijo, da je kužna kōsa po Slovenskem pokosila več ljudi, nego svojedōbno turški meč. Pač ne stoji zastoj v litanijah prošnja: „Kuge, reši nas o Gospod!“

Na Kranjskem sicer ni tako kruto morila kuga, kakor drugod, na pr. na Slovenje Štirskem, o kateri je spisal dolgo zgodovino č. g. župnik M. S l e k o v e c. A tudi za našo deželo bila je ta šiba božja večkrat sila občutljiva, kakor nam to dokazuje temeljito in zanimivo opisuje v članku „O človeški kugi na Kranjskem“ v letošnjem „Izvestju muzejnega društva“ za Kranjsko č. g. arhivar in kurat Ant. K o b l a r.

Ko se je bila čez 25 let prestanka zopet zanesla kuga v ljubljansko škofijo l. 1624, zapovedal je — takó nam pripoveduje č. g. A. K o b l a r v n a p o m i n a n e m članku — škof Tomaž Hren molitve in

sprevede in opoldne pa jeden četrt ure zvonjenje po vseh cerkvah škofije naše in z vsemi zvonovi.

Leta 1714 je ljubljanski škof zapovedal zvonjenje zoper kugo prestaviti od devete ure na sedmo jutraj. Še dandanes zvoni ob sedmih jutraj z velikim zvonom po vseh cerkvah na Kranjskem.

Ko je v septembru leta 1715 še hudo divjala kuga po sosedni deželi, je za nje odvrnitev bila oznanjena v Ljubljani procesija, ki je šla iz stolnice v cerkev sv. Jožefa, patrona kranjske dežele, k bosonogim avguštinčcem. In naslednje leto so bile zahvalne službe božje, ker so bili Kranjci obvarovani kuge. Še l. 1738 je ukazala deželna vlada na Kranjskem, naj se opravljajo pobožnosti po odredbi škofa in gorenjskega naddijakona, da se odvrne kuga, in ljudje naj gredó k spovedi, da se operó velikih grehov.

Pritepla se je kuga v Evropo iz jutrovihi dežel. Razsajala je ob raznih časih, zdaj bolj, zdaj manj srdito. Znano je iz zgodovine, kako je l. 430 pr. Kr. razdevala Sparto. Davila je gotovo tudi po deželi, ki se zdaj imenuje Kranjska, že prva stoletja po Kristusu. Valvazor nam jo tu prvič omenja l. 792. Vsled silnega deževja je strahovito narasla Sava. Nastopila je potem lakota in za njo je prišla, kakor navadno, kuga, ki je mnogo mladih in starih položila v grob. Trkala je tudi na vrata plemenitnikov

s tako silo, da jih je le malo ostalo živih. Zopet je strašila Kranjce l. 883. Toliko jih je pomrlo za kugo, da so mnogokrat v en grob zagreblji po dva mrliča.

Če je verjeti Dolničarju, je Ljubljano l. 1006 kuga razdejala, ker pravi, da je pomrlo za njo 12.000 prebivalcev. Istina pa je, da je ob istem času hudo morila po Slovenskem.

L. 1195 so priletele na Kranjsko neštnevilne trume kobilic. Pocepale so v vodo, ki je vrgla utonjene na suho. Začele so gniti, delale grozen smrad in zasejale kugo.

Splošni sovražnik človeškega rodú je l. 1230 posebno hudo streljal svoje brze pušice po vsi Kranjski in po Frijulskem. Mnogo ljudi je za kugo mrtvih popadalo na ulicah. Stražansko je zopet razsajala l. 1348 po vsi Evropi.

Za verne kmete pa je bilo tedaj najbolj žalostno, da so bili ločeni od farne cerkve, če se je kuga lotila vasi. Take okužene soseske so dobile časih svoje dušne pastirje, ki so kontumacovani opravljali službo božjo pri njih podružnici. V lopi pred cerkvico se je postavil altar in verno ljudstvo je nekoliko oddaljeno bilozjorano pod milim nebom k najsvetejši daritvi. Lehko se misli, kako da so ljudje v taki stiski klicali na pomoč Boga in svetnike in delali slovesne obljube. Za kužne patrone

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VI. velika skupščina

v Kámeniku dne 23. julija 1891.

(Dalje)

Razvilo se je pri jako točni postrežbi pravo pri-
jateljsko občevanje, primerne zdravice so netile na-
vdušenost, ki se je tudi dejanjsko manifestovala, ko
so domorodne gospice jele razpečavati Vodnikove
pesmi ter so jih kmalo oddale 99 izvodov, zadnji
stoti iztis pa se je na dražbi prodal za 50 gld. ter
pripal odvetniku dr. Storu iz Ljubljane. Družba
sv. Cirila in Metoda je skupila za teh 100 izvodov
106 gld. 60 kr.

Dospeli so nastopni telegrami:

Litija: Bog blagoslovi družbo sv. Cirila in
Metoda in nje podpornike. Na zdar!

Zadržane litijske Slovenke.

Vrhnika: V prosepch bližajoče se sijajne zmage
majke Slave pomozi Bog! Živelo narodno šolstvo!

Tominec. Pour. (Vrhnika.)

Praga: Ker se letošnje glavne skupščine ne
morem udeležiti osebno, duhom sem prisoten; srčen
pozdrav zbranim pokroviteljem in zastopnikom.

Hribar.

Celje: Bog daj, da bi postala družba sv. Ci-
rila in Metoda mogočen steber narodnega napredka
in vidno znamenje lepše prihodnosti.

Franc Hrašovec, sodnik,

dr. J. Hrašovec.

Ljubljana: (Poslanec Žitniku): Zadržan.
Dam pooblastilo Tebi od podružnice Pivške.

Matej Sitar.

Kostanjevica: (Deželnemu odborniku dr.
Vošnjaku): Blagovolite zastopati podružnico Kosta-
njevsko.

Notar Rosina.

Nemški Benešav: Zastopnik in predsednik
podružnice Brežki okraj na potu v Prago srčno pozdrav-
ljata zbrano društvo, želeča dober uspeh naši stvari.

Doktorja Firbas in Schmirmaul.

Prišlo je z letnimi poročili od mnogih podružnic
iskrenih pozdravov in srčnih voščil za prosepch slo-
venskega šolstva.

Zupan Močnik je bil tako prijazen, da je povabil
drage mu góste na sprehod po najprijetnejših krajih
lepe okolice ter jih slednjič pripeljal na Fišerjev vrt,
kjer se je razvila prijetna zabava z godbo in petjem.

„Lira“ in posebni litijski zbor sta ta dan poka-
zala, kako ljuba jim je slovenska pesen. — Krog
1/2. ure so se stranski góstje z godbo in pevci na
čelu podali skozi mesto na kolodvor. Navdušeni živio-
klici so se posebno razlegali pri mestni hiši in pred
stanovanjem mestnega župana. Na kolodvoru pa je
bilo ob odhodu navdušenje vsesplošno, kakor ko se
prijatelj loči od prijatelja. — Slava i hvala uzorno
slovenskemu Kámeniku! Čast vsem skupščinarjem
in góstom, ki so žrtvovali čas i denar — za vzvi-
šeno slovensko stvar!

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. avgusta.

Notranje dežele.

Mladočehi. Drug za drugim stopajo mlado-
češki poslanci pred volilce svoje. V svojih govorih

si pa močno nasprotujejo. Te dni je poročal svojim
volilcem dr. Vašaty. Hudo je bičal Kramarja, ki se
je na volilnem shodu izrekel, da mu še prav znano
ni, kaj je češko državno pravo. Tak poslanec sevéda
tudi ne more zagovarjati češkega prava. Hudo je
Vašaty napadal mladočeški klub, ki je premalo od-
ločen in je zlasti v adresnem načrtu prerahlo ome-
njal državno pravo. Posebno obsoja svoje tovariše,
da iz ozirov na Poljake neso pustili govoriti o vnani
politiki. Govorniku se ne zdi umestno ozirati se na
Poljake, ki so že le vladni pristaši. Jediná zasluga
Mladočehov je, da so odstranili dunajske punkcije.
Govornik je vse svoje govore predložil mlado-
češkemu klubu, ki jim je tudi pritrdil, ali v javni
seji zbornice poslancev ga je pa klub zatajil.
Vašaty misli, da se njegovi nazori popolnoma vje-
majo z nazori pokojnega Palackega. S svojim go-
vorom v državnem zboru je hotel doseči, da bi
cesar slednje leto nekaj mesecev bival v Pragi,
letos obiskal razstavo in se dal kronati za kralja
češkega. On je bil vedno tega mnenja, da se v dr-
žavnem zboru sme govoriti tudi o vnani politiki.
Madjari govoré tudi v državnem zboru o vnani
politiki, ne pa le v delegaciji. Vašaty je prepričan,
da bi se slovanski vpliv povečal v Avstriji, če se
sklene zveza z Rusijo. Z veseljem je govornik spo-
minjal se dogodkov v Kronstadtu. Na vprašanje
jednega volilca je pa Vašaty priznal, da bi njega
ne volili v delegacijo, ko bi se tudi volitve udele-
žili. Volilci so bili zadovoljni z Vašatyjevimi po-
jasnili in so mu izrekli zaupanje. — Mladočeško
glasilo pa pere sedaj Kramarja, češ, da so listi go-
tovo njegov govor napačno sporočili. Tako, kakor
je on govoril, ne mogel bi govoriti nikdo, ki je
kandidoval na podlagi mladočeškega programa. Iz
vseh govorov Mladočehov posnemljemo, da v res-
nici ni mej njimi prave jedinosti.

Odlikovanje. Župan tešinski, dr. Ivan vitez
Demel, je odlikovan s komturnim križem Fran-
Josipovega reda. Ta mož je pristaš nemško-liberalne
stranke, ali v zvezi temu mu tudi mi avstrijski Slovani
iz srca privoščimo to odlikovanje. Mož je zmeren
in se je večkrat pokazal Slovanom pravičnega. Nje-
govemu uplivu se je zahvaliti, da je lani šlezijski
deželni zbor dovolil nekatere podpore slovanskim
dijaškim društvom. Zaradi tega so ga pa jako sovra-
žili vsi prusofili. Napeli so vse sile proti njemu pri
volitvi v deželni odbor in so res namesto njega vri-
nili „privandranega“ Prusa Müllerja. Iz tega odli-
kovanja sklepamo, da višji krogi nikakor niso na-
klonjeni nasprotnikom slovanstva, temveč hočejo
podpirati le oni del leveice, ki ni naravnost sovražen
Slovanom, temveč želi, da se napravi sprava.

Vnanje države.

Rusija. Znano je, da je v Rusiji letos nena-
vadno slaba letina, sevéda ne v vseh krajih. Ruska
vlada je zaradi tega prepovedala izvažanje rži, ržene
moke in otrobov. S to naredbo je radikalno prepre-
čila le bēdo. Žito, ki bi se bilo tako izvažalo, bode
se sedaj za zmerno ceno prodalo v krajih, kjer je
slaba letina. Ta prepoved bode pa jako hudo zadela
Nemce. Nemški listi se že jezé, zakaj da se ni ob
pravem času znižala carina, kajti v tem slučaju bi
se bili trgovci bolje založili z žitom. Rž se je v
Berolinu jeden dan za 3 marke pri 100 kilogramih
podražila. To povišanje cene bodo posebno čutili de-
lavci. Veleposestniki bodo pa sevéda še veseli, ker
bodo žito mnogo dražje prodali. Letos se bode do-
bro videlo, kako je težko Nemcem izhajati brez tu-
jega žita in da so bile le prazne besede kneza Bis-
marcka, da Nemci dovolj domá pridelajo za domače
potrebnice.

Srbi in Bolgari. Povedali smo že, da srbski
kralj ni vsprejel deputacije bolgarskih emigrantov.

Peterburška poročila trdijo, da kralj ni hotel vspre-
jeti deputacije naroda, katerega vlada postopa proti
volji Rusije. Ta vest se nam je takoj z začetka malo
sumljiva zdela. Cankov in drugi emigrantje nemajo
pač nobene zveze s Stambulovom in tudi v Rusiji
jih dovolj čislajo. Zaradi tega se pa nam tdi mnogo
verojetnejša vest „Pol. Corr.“, da kralj ni vsprejel
deputacije, ker se ni hotel zameriti sosedni Bolga-
riji, s katero želi Srbija živeti v miru.

Španija. Govori se, da letos jeseni ali pa
prihodnje pomlad odpluje špansko brodograd v Kron-
stadt. Španci menda hočejo s tem pokazati, da bi
radi pristopili bodoči rusko-francoski zvezi. V Lon-
donu bi bili najmanj veseli špansko-francosko-
ruskega prijateljstva. Znano je, da Španija nič po-
sebnó rada ne vidi Angležev v Gibraltaru in zveza
z Rusijo in Francijo bi ne mogla imeti drugega
pomena, kakor da Španci ob ugodni priliki s po-
močjo teh dveh držav poskusijo Angležem vzeti to
trdnjavo.

Vstaneke v kongijski državi. Francoski
listi so zvedeli, da so se začeli puntati zamorci v
kongijski državi. Punt je naperjen proti Arabcem in
pa proti kongijskim upraviteljem. Vstajniki so po-
žgali več arabskih vasij in pobili nad petsto Arab-
cev. Bojé se, da se bode vstaja razširila.

Lzvirni dopisi.

Iz Zagreba, 9. avgusta. V našem mestu se že
pozna, da bode v kratkem odprta razstava. Že zdaj
prihaja vsak dan mnogo tujcev semkaj, a kaj bo še
le za časa razstave. Prostor, namenjen razstavi, je
zdaj zaprt, kajti dogotavljajo se dela po paviljonih
ter vrejujejo razstavni predmeti, katerih je mnogo
več, nego se je s početka mislilo. Posebno lepo
bode zastopana posestrima Dalmacija, da tudi Bosna,
ki si je dala narediti gotovo najlepši paviljon. Na
stotine rok dela zdaj na razstavnem prostoru, kajti
radi bi do 15. avgusta vsa dela dokončali, kar je
pa kaj neverjetno, ker je prišlo za razstavo za polo-
vico več predmetov, nego se je s početka mislilo.
V glavnem bode brž ko ne vse gotovo, a malen-
kosti se bodo lahko kasneje spopolnile.

Razstavni odbor je za sedaj odločil sledeči red
v razstavi: 15. avgusta ob 10. uri zjutraj svečano
odpretje. Vsak dan bode v razstavi koncert od 7.
11. ure zvečer; 16. avgusta produkcije biciklistov.
Od 15. do 25. avgusta razstava cvetlic, zgodnjega
sadja in grozdja; 19. in 20. avgusta blagoslovljenje
zastave društva podčastnikov; 22. in 23. avgusta
shod hrvatskih obrtnikov; 22., 23. in 24. avgusta
shod hrvatskih šumarjev; 25. avgusta prihod Dal-
matincev; 26. avgusta odkritje spomenika Kačiće-
vega; 26. in 27. avgusta glavna skupščina hrvatskih
učiteljev; 5., 6., 7. in 8. septembra svečanosti hr-
vatskih pevskih zborov; 6. septembra prihod Slo-
vencev; 6., 7. in 8. septembra razstava goveje ži-
vine; 8. septembra razstava molznih krav gledé do-
brote in množine mleka; 6., 7. in 8. septembra
razstava mlekarstva; 9., 10. in 11. sept. poskusno
oranje; 12. septembra konjska dirka in elite-ples;
13. septembra javna tombola društva človečnosti;
12., 13. in 14. septembra dvajsetletnica požarne
brambe ter svečanosti zveze požarnih bramb; 14.,

(Dalje v prilogi.)

so si izbrali Marijo Devico, sv. Roka, ki je sam
poskusil, kaj je kuga, sv. Boštjana, sv. Barbaro,
sv. Rozalijo in druge. Po raznih krajih so postav-
ljali tem svetnikom na čast altarje in nove cerkve.
Omenimo naj le treh cerkvá, ki so se postavile na
Kranjskem na čast sv. Roku, namreč v Dravljah
pri Ljubljani, pri sv. Roku v fari šentvidski na
Dolenjskem in na Tolstem Vrhu v fari šentjernejski.
Hervard Wuseth, posestnik Gracarjevega Turna, je
radodarno l. 1682 odstopil na omenjenem griču
toliko svojega posestva, da je na njem sezidala
srenja cerkvico na čast zavetnika kuge.

L. 1532 je kuga obiskala Tolminsko, in 10 let
pozneje je pravični Bog — kakor pravi Valvazor —
zopet spustil dvojno orožje svoje jeze nad Kranjsko:
lakoto in kugo. Priletela je neizmerna jata kobilic,
ki so pozobale vse, kar je bilo zelenega. Obrale so
vso deželo. Spravile so se potem na kupe, začele
gniti in smrdeti. Ker ni ničesar zraslo, so ljudje
trpeli lakoto, in smrad kobilčji je napravil kugo, ki
je davila še leta 1543. Na Goriškem so je bili že
presti in zato so dobro zavarovali mejo proti Kranj-
skemu. Pričela je pa vnovič svojo košnjo leta 1553
v Kranji in jo nadaljevala posebno po Krasu, leta
1554. Cepali so ljudje, kakor bilke pod kosó.

Priselila se je vnovič z Goriškega na Kranjsko
leta 1563 in hudo morila po Ljubljani. Gosposke

so pobegnile v Kamnik. Naslednje leto so jo pa
imeli še v Šmariji in St. Rupertu na Dolenjskem,
a tudi Ljubljana je ni bila še prosta. Klatila se je
sem ter tje in se oglasila leta 1576 v Radečah. A
ni bila še ugnana. Razsajala je leta 1578 zopet po
vsem Kranjskem in jih posebno mnogo spravila pod
zemljo v Cirknici, ob Temenici, v St. Rupertu, na
Krškem, v Novem Mestu in Kočevju. Da naslednje
leto (1579) Ljubljana še ni bila čista, kaže to, da
so se gosposke zaradi kuge preselile v Kranj, kjer
je bil deželni zbor meseca novembra istega leta.
Tudi Škofjaloka ima svoje kužno leto, namreč 1582.
Gledala je le štiri leta morilka mirno v deželo, na
to pa planila leta 1586 v Ljubljano, kjer je na zimo
delala svoje žalostno obiskovanje.

Leta 1646 je grozovito morila kuga po Kranj-
skem, zlasti pa v ljubljanski okolici, v Dravljah,
dalje v šentvidski župniji, ni ga bilo skoro duhov-
nika, koji bi se bil upal pastirovat med kužne. V
tej stiski in bēdi oglasi se ljubljanski kanonik Marko
Dolinar, ki je pozneje postal prošt, da hoče iti v
Dravljje opravljat duhovno pastirstvo med kužnimi.
Kapitelj, čegar je fara šentvidska, z veseljem sprejme
to ponudbo. Stanovat gre Dolinar s svojim pomož-
nim duhovnom Andrejem Žlebnikom, ki je po kugi
postal župnik v St. Vidu, v posebno hišico v Dravljje.
Tretji mesec že zahteva morilka svoje žrtve. Dolinar

sklene na čast sv. Roku sezidati v Dravljah cerkev.
Kakor hitro sosedne srenje z Ljubljančani vred to
obljubo potrdijo, kuga poneha. Valvazor pravi, da
je po mnenju ljudij priprošnja sv. Roka morilki iz-
trgala iz roke meč in ga zdrobila.

Ko se Dolinar vrne iz Dravlj, začne pri Ljub-
ljančanih nabirati mile darove za cerkev sv. Roka.
Ljudstvo je bilo zelo radodarno. Kapitelj je podaril
svoj travnik v Dravljah, kjer se je leta 1646 začela
zidati nova cerkev. Na dan sv. Roka je šla potem
vsako leto slovesna procesija iz Ljubljane v Dravljje.
Vodil jo je stolni prošt. Zbrali so se v velikanski
sprevod vsi cehi in bratovščine z zastavami in vo-
jaki in gospóda in na tisoče ljudstva. Vzdignili so
se iz stolnice svetega Nikolaja in se v sprevodu
tja vrnili.

Ker je pa l. 1682 kuga še hudo razsajala po Štir-
skem in po vsi savinjski dolini, bila je v dan sve-
tega Roka procesija prepovedana v Dravljje. Zato jo
je pa bratovščina „Odrešenika Sveta“ napravila po
Ljubljani. Pred špitalskimi vrati so počastili podobó
sv. Roka. Dopoldne je bila v stolnici sv. maša in
nemška pridiga, popoldne pa slovenska. Tembolj
slovesna je bila pa procesija v Dravljje 4. julija leta
1683 v zahvalo, da je kuga Kranjski prizanesla, ko
je tri leta krog in krog davila. Vodl je sprevod
prošt Buccelleni. Pod cesarjem Jožefom II. je bil a

15. in 16. septembra konjska razstava; 15. in 16. septembra kupovanje konj po vojaški komisiji; 15. septembra tekovanje v podkovanju; 16. septembra premovanje konj belovarske križevske, varaždinske in zagrebske županije; 18. in 19. septembra sestanek hrvatskih mernikov in graditeljev; 19. in 20. septembra razstava svinj, ovac, perutnine in psov. Od 21. septembra pa do konca razstava zelenjadi in kasnega grozdja.

Neki že računajo, koliko bode obiskovalcev na naši razstavi. Največ bi jih moglo biti do 400.000, ker bi bilo za naše okolnosti mnogo, a za razstavniki odbor povoljno, kajti na tak način bi se stroški poravnali. Posebno sijajno mislijo sprejeti Dalmatince, ter se je v to svrhu zasnova že odbor, ki bode skrbel za vse, kar je pri tem potrebno. Nič manj ne bode ljubezljiv sprejem Slovencev, kajti pobratimstvo obeh narodov je že zdavnaj utrjeno. Važno je, da se pripravljajo tudi Rečani obiskati našo razstavo. Da jih čaka v Zagrebu sijajen sprejem, ni dvoma, kajti Hrvati, ki znajo tako oduševljeno in pogumno braniti svoje pravice, kakor Rečani, so vredni vsakega odlikovanja. Pa tudi bosanski Hrvati iz samega Sarajeva in iz ostale Bosne pridejo k nam, da se osvedočijo na lastne oči, kako je Hrvatska napredovala in kako jih je v napredku nadkrilila. Da bodo tudi oni kot pravi bratje sprejeti, ni dvojbe.

Kačičev spomenik bode vendar le postavljen na mestu, katero je bilo zanj prvotno namenjeno. Nekim ljudem to ni bilo po volji, pa se proti temu pisali, ali brez uspeha. Zdaj se stavi že temelj in ko nas bodo Dalmatinci obiskali, bode spomenik odkrit in Zagreb dobi z njim prav lep kras. V gorenjem mestu naj se postavi pa kakšen drug spomenik in zato naj bi poskrbeli oni, ki so hoteli Kačiča videti v onem kraju mesta. Zagreb je precej velik ter ima za sedaj premalo spomenikov, pa ko bi se še ti postavljali na tihe in mirne trge, ne bi odgovarjalo svrhi. S časoma morajo dobiti vsi trgi svoj kras, a za zdaj pa le bolj živahni.

Sinoči je bil prvi poskus razsvetljave z električno lučjo, pa je krasno vspel. Luč je intenzivna, ali vendar blaga, gori mirno in tiho ter razliva po razstavnih prostorih pravo morje svetlosti. V celem je 30 svetilk z jakostjo 60.000 sveč. Stroji delajo čisto mirno ter se celo v največji bližini ne sliši niti najmanjši štopot. Samo dim bo morda malo neprijeten, ker so dimniki prenizki. Občinstvo, ki je razsvetljavo gledalo, bilo je kar začarano od uspeha. Obzirom na mestne okolnosti more se trditi, da dozdej ni bila še nobena razstava v naši monarhiji v svojej celini tako lepo razsvetljena, kakor bo naša.

V Zadnji mestni seji se je razpravljalo tudi vprašanje o svoti, katera se ima dovoliti našemu županu za sprejem in podvorbno odličnih korporacij in oseb, ki bodo obiskale našo razstavo. V to ime se je dovolilo županu 10.000 gld.

Naša operna stagiona se dobro drži. Do zdaj je dala že štiri predstave, namreč „Trovatore“.

sprevod odpravljen. Mnogo ljudij pa še dandanes privre od vseh strani o godu sv. Roka v Dravljje. Da bi pač vsi vedeli — zakaj! Letošnja skupna procesija vseh ljubljanskih fará odide iz stolnice v Dravljje prihodnji ponedeljek ob 4. uri jutraj.

Po zgrajenju draveljske cerkve je kuga tako rekó slovo szela od Kranjske. Strašila je še skoraj sto let po raznih krajih, a naša dežela je tembolj goreče molila in gosto stražo postavljala na mejah.

Leta 1736 je v Carigradu in okolici za kugo pomrlo okrog 200.000 ljudij. Bližala se je zopet našim krajem. Leta 1728 so jo imeli v Filipoplju, leta 1731 v Dalmaciji in Bosni. Umrlo jih je v Travniku 3500, v Jajcu 3000, v Sarajevu 5400, v Mostaru 8500. Prišla je celo med turško vojsko, ki je ležala jedno uro od avstrijske meje. Ker je naslednje leto še morila po vsem turškem cesarstvu, ni pustila naša straža žive duše čez mejo, če je bilo količkaj sumljivega.

Zadnjikrat so se Kranjci tresli pred kugo leta 1738, ko je ljud morila okoli Oseka po Slavoniji. Sredi minolega stoletja se je pa človeška kuga za vselej poslovila od naših krajev ter umaknila — koleri, koja je pred šestimi leti rojila i po Ljubljani. V zadnjem času se je zelo nevarno pojavila ob Rudnem morju, kjer umre na dan na stotine ljudij.

A. S.

„Malega vojvoda“ dvakrat in pa „Fausta“. Kritika se je precej pohvalo izrazila o predstavah, ali onih pevskih sil, ki smo jih imeli pri stalni hrvatski operi, po pravici pogrešamo. Podjetnik g. Hreljanović se je potrudil, da dobi za nekoliko predstav glasovito pekinjo Bianco Bianchi, ki bode privabila gotovo mnogo občinstva v gledališče; dné 14. avgusta se bode pel „Zrinjski“ od Zajca. Juranića bode predstavljaj poznati tenor g. Raverta. S to opero bode Hreljanović gotovo dobro vspel. Mi le želimo, da bi se gledališče vselej napolnilo, da bi vrli podjetnik s svojim zborom imel korist, in da se reši narodna čast ter dokaže onim našim nasprotnikom, ki so le iz zavisti zatrli našo opero, da niso imeli prav, in da zagrebsko občinstvo zna ceniti višjo umetnost.

Ta teden se bode začel delati zadnji kos tramvaja, namreč od kolodvora skozi Ilico, in tako se nádejamo, da se bomo početkom septembra že vozili po konjski železnici od kolodvora v mesto in od tukaj do Save in celo v Maksimir. Celih pet let se je razpravljalo o tej železnici med našim mestnim zastopstvom in domačo ter ogersko vlado, a ko je bila dovoljena, naredila se bo v enem mesecu. Najboljši dokaz, kako se večkrat prekoristna podjetja s pisarijami in nepotrebnimi razpravami zaustavljajo, mesto da se, kakor praktični duh zahteva, hitro dovolijo in izvedejo.

Meseca julija je tudi pri nas uvedena postava o praznovanju nedelj in praznikov. Po novi postavi smejo biti odprte prodajalnice le do 10. ure dopoldne; ravno tako ima prenehati vsaka trgovina na javnih trgih. Ni to sicer pravo praznovanje, če se celi dan ne posvečuje, vendar pa je tudi to bolje, nego poprej, posebno pri nas, kjer se je po mestih in trgih ravno na nedelje razvijal sejem z vsemi proizvodi, samo ne z živino. Počasi se bode ta trgovina že zmanjšala ter prestavila na delavne dni, kar bi bilo tudi v redu.

Iz Prage, dné 10. avgusta. (Slóvo Slovencev in Hrvatov iz Prage. — Nemško hujskanje zoper izložbo.) Dragi pobratimi iz „bele Ljubljane“ in Zagreba, koji so te dni doživeli krasne trenutke med nami, vrnili so se večeraj v svojo domovino. Pred odhodom poslali so vredništvu „Česke Politike“ list, v kojem se poslavljajo od Prage v najganjlivejših in najiskrenejših izrazih. Dopis slóve: „Slavno vredništvu! Vsi Hrvatje in Slovenci izrekajo ob svojem povratku iz zlate Prage v svojo domovino najodkritosrčnejšo zahvalo češkemu narodu na iskrenem vsprejemu, koji se jim je izkazoval povsod, kamor so dospeli v češki deželi.

Osobito zahvaljujejo iz globine srca vse občanstvo slavnega kraljevskega mesta Prage, vrle meščane in cenjene gospé in gospice mesta Choceň, Pardubice, Nove Strašice in Kolin ob Labi. Krasna ta trenotja, koja smo doživeli v češki domovini in v stolopli metropoli češke dežele, ne izginejo nam nikoli iz hvaležnega spomina.

Tisočero dokazov goreče ljubezni vtisnilo se je v duše naše! Bog blagoslovi bratovski narod češki in daj mu, da doseže vrhunec slave in vseh svetih idejalov, po kojih hrepeni in za koje se bori od pamtiveka! — Na zdar zlati Pragi! — V Pragi, dné 9. avgusta 1891. — Za Hrvate: Ljudevit Slamnik, Ivan Jakovina. — Za Slovence: Ivan Gogola, dr. Gustav Gregorin.“

Dné 6. t. m. pa, ko so bili Slovenci in Hrvati zbrani v „Meščanski besedi“, spomnili so se velikega vladike Strossmayerja ter mu poslali nastopno brzojavko: „Zbrani Slovenci in Hrvati v „Meščanski besedi“ v zlati Pragi iz dna srca pozdravljajo Vašo ekselencijo in Vam želé, naj Vas Bog še dolgo ohrani v slavo in ponos naš; njim se pridružijo tudi bratje Čehi.“

V poslednji dóbi se je vsipala zoper češko izložbo prava persekucija raznovrstnih prepoved. V izložbo korakati z godbo s kolodvora, — bilo je prepovedano; delavski sprevoz v izložbo preko mesta — bil je prepovedan; prepovedano je bilo igrati narodne pesmi na orglje, izložene v industrijski palači, in zdaj se je zopet prepovedalo, podravljati došle góste na praških kolodvorih. Toda te prepovedi — ne bodo škodovalle izložbi, — temveč razvnele bodo smisel češkega ljudstva še bolj za to lepo narodno podjetje.

Potovanja avstrijskih Slovanov v Prago, a tudi neavstrijskih góstov, n. pr. Bolgarov, Srbov, da, celo Francozov, grizejo te ljudi, ter v svojih nem-

ških glasilih opisujejo to kot najérnejši panslavizem. Vprašam pa: Ni li pozdravil in vsprejel odbor peštanske izložbe, v kojem so se nahajali celo ministri, tudi velikega francoskega vlaka, koji je došel v izložbo? To vsakdo vé; in Madjari so jim to s tem povrnili, da so potovali v pariško izložbo. Niso li obiskali peštanske izložbe tudi Srbi in Bolgari? Ali se niso dunajski „Schützenvereini“ peljali k vsenemški strelski slavnosti v Monakovo ter delali ondi parado pred samim bavarskim vladarjem? Ali se niso peljala nemška telovadna društva v Draždane, in celo pred jednim mesecem na shod v Hamburg? In ko je bila izložba na Dunaju, in deželna v štirskem Gradcu, ali se niso sestali ondi Nemei iz vse Avstrije in iz Nemčije, in niso baš minole dni povodom shoda „Alpenvereina“ poslali iz štirskega Gradca nemškemu cesarju — brzojavni pozdrav, kar je ožigosal list „Politik“?

To ni bil pangermanizem; ako pa avstrijski Slovani prihajajo v Prago, kličete po policiji in strašite svet s panslavizmom! Toda izvedite resnico. Avstrijski Slovani, zlasti Čehi, so ponosni na to, da v izložbo prihajajo vsi avstrijski Slovani; ponosni in srečni so, da je še košček zemlje na svetu, kjer si vsi avstrijski Slovani podajajo roke.

„In ko pridejo k nam neavstrijski Slovani,“ — pravi olomuški „Našinec“, — „ne bomo zatajili svoje krvi; tu bomo ljubezen do sorodne krvi, zavest pokrvenstva združili z dolžnostjo gostoljubja, koje treba spolnovati vsem góstom, osobito pa sorodnim góstom, v mejah naših iz dolžnosti do naše države in državnih koristij, in ponosni bi bili na to; da, avstrijska država sama morala bi biti ponosna na to, ko bi na izložbo jednega njenih narodov prihajali vsi Slovani z vsega sveta, kajti povzdiga, čast in slava jedne dežele je povzdiga, čast in slava vse države!“

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. avgusta.

(Nadvojvoda Albreht) se bode udeležil váj tretjega vojnega kora pri Celju; stanoval bode s spremstvom v Teharjih.

(Imenovanje.) Poljedelski minister je imenoval deželnega gozdnega nadzornika g. V. Golla gozdnega svetovaleca.

(Volilni shod.) Opozarjamo vse člane „Katol. pol. društva“ in volilce v radovljiškem okraju na vabilo, ki je natisnjeno na prvi strani današnje številke. Dostavimo še, da se bode večja družba že jutraj odpeljala v Bled in okrog 10. ure udeležila sv. maše v cerkvi na otoku, ob 2. uri pa skupnega obeda pri „Petranu“.

(Znana tožbena zadeva) č. g. Andr. Kalana in posestnika Janeza Jevca zaradi agitacije pri občinskih volitvah je, kakor se nam poroča z Dunaja iz zanejivega vira, ugodno rešena, ker je presvetli cesar obema spregledal vse nasledke sodnijske obsodbe. S tem je konečno završena zadeva, katero so naši politični nasprotniki v svoji netaktnosti čestokrat pogrevali in uporabljali za svoje strankarske namene.

(„Slovenski Narod“) je svojemu tovarišu „Brsu“ podoben, kakor krajecar krajecarju. Niti židovski „šmoki“ mu ne sežejo do vratú. Stare, že davno ovržene bajke vlačí na dan v svojih odgovorih na naše še ne končane članke: „Kdo seje prepri?“ Dotični člankar je včasih prav otročje naiven, včasih farijezsko zvít in zloben. Tako je n. pr. pisal večeraj: „Klerikalni dnevnik ima vedno „krivače“ naprej obrnene, dan na dan ima kakšno polemiko. . . . Ne miruje nikdar, navzlic temu pa utika kakor ptíc noj svojo tonzurirano glavo v klerikalni grm.“ Res, jako duhovito; Swift je proti njemu šušmar. Dalje: „Pri klerikalnem dnevniku delujejo sami mladi kapelani, ki ne trpé nobenega ugovora, ki se vsak posebej zmatrajo za nezmotne, svoje politiske kozolce pa za dogme.“ Jako se moti, če misli, da nas more žaliti taka pisava, ker smo že prestali časní-karsko vročico — in vémo, kako daleč segajo študije „Narodovih“ vrednikov. Le tako dalje, odgovora ne ostanemo dolžni.

(Katoliškemu tiskovnemu društvu) daroval je za napravo nove tiskarne prečast. g. duhovnik ljubljanski, kateri najrajši natihome dobro stori, petdeset goldinarjev. Vračaj mu Bog! — V isti namen nabral je neki gospod ob novi maši v Nemški vasi

pri Ribnici štirinajst goldinarjev ter jih odboru poslal. Živeli gospodje, ki se tudi ob takih prilikah spominjajo našega društva!

(Umrli) je dne 11. avgusta v Mihelivasi v Beli Krajni Ivan Jerman. Pokojnik je zvršil 6. razred novomeške gimnazije l. 1888, a neozdravljiva bolezen zaprla mu je pot, da bi nadaljeval svoje študije in dalje zajemal iz knjig gradiva za svojo že probujeno muzo. Že kot mlad dečko ni imel družega v mislih, kakor kako bi kje primerno besedo in rimo dobil; in povselp se je bil tako daleč, da so se njegove pesmi v višjih razredih v šoli prednašale. — Kakor se čuje, pa je vse svoje spise sežgal in sicer menda zato, ker ga je bolezen ovirala, da bi se njegov duh dalje razvijal. — In kako tudi ne, ako mora človek življenje spoznaoč in se ga veseleč prekiniti vsako vez, koja ga veže z vsem, kar mu daje gradiva za njegove pesni, ter se preseliti v pogorsko vās — hirat. — Tužna domovina — posebno tužna Belokrajna, koliko talentov v mladi dōbi ti pograbi rana smrt! Ranjki bodi priporočen blagemu spominu vseh znancev, posebno sošolcev, koji se ga bodo gotovo vedno spominjali radi njegove dovtipnosti. N. v m. p.!

(Zakrament sv. birme) delili bodo prevzvišeni g. knezoškof ljubljanski v nedeljo dne 16. t. m. v Mavčičah pri Kranju.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Čast. g. Janez Plevaneč, župnik v Boštanju, je predlagan za faro Soteska; čast. g. Avgust Turk, župnik na Jančem, pa za faro Koroška Bela. — Lazarist č. g. Adolf Pogorelec je premeščen iz Ljubljane v Celje; na njegovo mesto pa je prišel čast. g. Janez Čizek, ki je pastiroval dosedaj v Neudorfu pri Dunaju v ondotni kaznilnici.

(Zadnje pesnika Prešerna sestro Alenko) smo v petek, 7. t. m., pospremili na novo pokopališče pri sv. Krištofu v Ljubljani do rodbinske rakve Zupanovih iz Smokuča. Kar lilo je z neba; zato nas je ginilo tem bolj, ko je tik za rakvijo znamenite žene izmed naroda stopal s sinom osmošolcem kranjski župan g. Karol Šavnik, prihitel sem kot najprvi zastopnik onega mesta, ki v svojem okrilju zvesto čuva naše današnje pokojnice vélikega brata. — Tem lepše gorenjsko jutro pa je zasijalo nad Triglavom, ko smo pri Žalostni Materi Božji na Breznici pod Zelenim Stolum obhajali v četrtek, dne 13. t. m., osmi dan po istinito pobožni Prešernovi Alenki. Akopram ob hudem pōljskem delu napolnila se je vendar obširna brezniška cerkev pri biljah in pri sv. maši, ki jo je pēl g. Tomo Zupan ob strežbi brezniških dveh bogoslovcev gg. Ivana Legata in Pristova. Na mislečega domoljuba je bilo nenavadnega vtisa to blāgo in razumno sočutje priprostega tukajšnjega dobrega ljudstva: ker bila je današnja pač zadnja slovesna molitev, ki jo je zglasovala sv. cerkev po najbližjem sorodstvu največjega naših pevcev. — Mili Bog pa naj podeli Alenki Prešernovi, ki smo ji moleč ob pogrebu in ob 8. dnevu skazovali zadnjih naših časti, večni mir!

(V postojnski jami) bode jutri popoldne izvanredna veselica z električno razsvetljavo. Da ne bode prevelike gneče, določilo je upraviteljstvo jame, da pojdejo vojaki v jamo takoj popoldne in se morajo vrniti do 3. ure. Vstopnina za osobo 1 gld., otroci pod 10. letom so prosti vstopnine.

(Iz Metlike) se nam poroča: Zdravstveni svet metliškega sodnega okraja je sklenil visokemu deželnemu odboru priporočiti, da okrožnim zdravnikom za Metliko izvoli g. dr. Evgena Breberina, rodом Slavonca, zdaj v službi v varaždinskih toplicah. Gospod dr. Breberin je doktor vsega zdravilstva, 26 let star in ima izvrstna spričevala. Znani karlovski zdravnik nam je čestital na tej izvolitvi. Dobro nam došel, novi doktor!

(Grad Soteska) pri Novicerkvi blizo Celja je dobil novega lastnika v osebi gosp. Redisbergerja, konzula švicarskega. Posestvo je o svojem času spadalo pod oblastvo knezoškofov krških. Ko je ono leto grad prišel v druge roke in so snažili prostore, je nekdo slučajno prišel tje ter na gnojišču med smetmi našel neko diplomо iz leta 1771, na katerej se naštevajo vsi dotični podložniki graščinski. Listina je prišla v roke našemu poročevalcu, a ta jo je osebno izročil ravnatelju deželnega arkiva štajarskega. Ista se torej sedaj hrani v Gradu.

(Jubilarna razstava v Zagrebu.) Mestno poglavarstvo je določilo cene sob za čas izložbe tako-le: Za sobo z eno posteljo računa se na dan 50 do 90 kr., 1 gld., 1 gld. 20 kr., največ 1 gld. 50 kr.

in 2 gld. Svečava in postrežba računa se posebej. V gostilnah je na razpolaganje 290 sob s 477 posteljami, v zasebnih stanovanjih 477 sob z 891 posteljami, za prenočišče „en masse“ je doslej 367 postelj. Odlične goste in zabavne vlake bode v imenu izložbenega odbora vsprejemal g. F. Arnold z nekaterimi odborniki.

(Iz Žužemberka) se nam poroča, da snujejo tam podružnico kmetijske družbe. Dne 30. avgusta ob 4. uri popoldne bode v prostorih „Bralnega društva“ ustanovni zbor, h kateremu so povabljeni vsi člani kmetijske družbe v Žužemberku in okolici.

(Premovanje konj) bode v Ljutomeru dne 6. v Ormožu dne 9., v Celju dne 11. septembra, v St. Lenartu v Slov. Goricah dne 12. in v Brežicah dne 13. septembra.

(Goljuflja.) Pri okrožnem sodišču v Celju je bil nedavno Karol Lampreht iz Spodnje Selnice pri Dravi obsojen na jedno leto težke ječe, ker si je hotel pri posojilnici v Mariboru izposoditi denarja na tuje posestvo.

(Denar) sta ponarejala Jože Zupan iz Pirševca pri Brežicah in Matija Leskovar iz Gorovlja pri Poličanah. Prvi je dobil sedem let, drugi dva meseca težke ječe.

(Čast. gospod Josip Jurčič.) župnik v Dramljah, je dobil dekanijsko župnijo pri St. Lenartu v Slov. Goricah.

(Morskega volka) so te dni vjeli v kvarnerskem zalivu blizu Kraljevice; žival je tehtala 4000 kilogramov.

Telegrami.

Dunaj, 13. avgusta. „Pol. Corr.“ poroča iz Carjigrada, da so na črnogorsko-albanski meji vedni nemiri in poboji. Turška vlada bode nekda guvernerja v Skadru nadomestila z drugo osebo.

Dunaj, 14. avgusta. Odkar je na avstrijskih državnih železnicah vpeljana tarifa po pasih (zonah), pomnožilo se je število popotnikov za 9 milijonov, dohodki pa za 167.213 gld., torej prvo število za 43.5%, dohodki za 3%.

Sarajevo, 13. avgusta. Dr. Makaneč, ki je mejtem umrl, poslal je iz Džeddaha poročilo, da je od 90 bosanskih potnikov v Meko 20 oseb umrlo vsled starosti, 18 vsled truda, 2 za kolero.

Pariz, 13. avgusta. Sredozemskega brodovja 22 ladij pride 25. avgusta v Villefranche, kjer se snide z angleškim brodovjem.

Tulon, 13. avgusta. V varskem departementu je že 1200 hektarjev gozda v plamenu.

Carjigrad, 13. avgusta. Baron Hirsch hoče nekda vzeti v najem obširna zemljišča v Mali Aziji, kjer se bodo naselili ruski židje.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov vrejšajoče sredstvo, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odprete. — Cena steklenici 10 kr. (300—160)

Tuji.

12. avgusta.

Pri **Stonu**: Erras s hčerami; Hacker; Perko, dež. živino-zdravnik, iz Trsta. — Perinsig, trgovec, iz Pulja. — Gamlich, Meier, trgovca; Weipert, iz Monakovega. — Del Pante, trgovec, iz Florence. — Freund, Taussig, trgovec; Zatzka, stavbeni podjetnik, z Dunaja. — Vischer iz Gradiške. — Sartori,

zasebnik, iz Kopra. — Moline s hčerjo iz Tržica. — Werbitsch, zasebnik, iz Ljubljane. — Nagy, potovalec, iz Lipsije. — Vidergar, župnik, iz Sentjurja. — Kljun, župnik, iz Tuhinja. — Lončarič iz Selc.

Pri **avstrijskem caru**: Buzzi iz Pulja. — Kern iz Logatec. — Zore iz Senožec. — Bogdešič, učitelj, iz Dragovec. — Šebec, učitelj, iz Jakuš. — Čop, učitelj, iz Ribnice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Vranešič, trgovec, iz Metlike. Krivanek iz Pulja. — Mullich iz Trsta. — Roll iz Trbovelj. — Stukel iz Novega Mesta.

Umrli so:

9. avgusta. Agata pl. Potzenhard, uradnikova vdova, 82 let, Truberjeve ulice 1, atrofie.

10. avgusta. Marija Svetlič, branjeveva žena, 39 let, Dunajska cesta 15, krvavenje. — Marija Pfeifer, delavčeva hči, 3½ leta, Ulice na Grad 10, croup. — Jovana Fritz, sodarjeva hči, 18 dni, Kravja dolina 4, božjast.

11. avgusta. Friderika Lapaček, zasebnica, 47 let, Pod Trančo 2, jetika. — Ludmila Fritsch, krojačeva hči, 13 mesecev, Soteska 10, rachitis.

12. avgusta. Robert in Anton Dessillo, trgovčeva sinova, 1½ ure stara, Tržaška cesta 6, oslabljenje.

13. avgusta. Andrej Felfer, dninar, 33 let, Poljanski nasip 50, carcinoma ventriculi.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
13	7. u. zjut.	737.1	16.0	brezv.	megla	13-50 dež
	2. u. pop.	735.5	26.0	sl. zap.	jasno	
	9. u. zveč.	736.8	19.8	"	del. jasno	
Srednja temperatura 20.6°, za 1.2° nad normalom						

Potrtilim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o smrti svojega preljubljenega očeta, oziroma brata, tasta in starega očeta, gospoda

Matije Goloba,

posestnika,

ki je danes zjutraj ob ¾.6. uro po dolgi bolezni, previden večkrat s svetimi zakramenti za umirajoče, v 79. letu svoje starosti v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v soboto, dne 15. avgusta, ob 4. uri popoldne.

Svete maše brale se bodo v tukajšnji farni cerkvi.

Predraztega ranjkega priporočamo v blag spomin in molitev.

Sentjur, dne 13. avgusta 1891.

Josip Golob, sin. — Marija omož. Rasinger, Amalija omož. Pezdíč, Alojzija omož. Robič, Antonija Golob, Franciška omož. Svetic, Angela Golob, hčere. — Katarina Šporn, sestra. — Mihael Rasinger, Ivan Pezdíč, Ivan Robič, Anton Svetic, zetje. — Marija Golob roj. Podrekar, sinaha. (1)

Župnika Kneippa

(1331) Ljudsko-poučni spis (3—2)

Kako ohraniti si življenje.

(Volks-Gesundheitslehre.)

Navodilo zdravim in bolnim.

Izšlo bode v desetih vsak mesec jedenkrat izhajajočih po pet pōl obsegajočih zvezkih. Cena zvezku je 36 kr., s pošto 38 kr.

Prvi zvezek je na razpolago. — Naročila vsprejema

J. Giontini-jeva

knjigotržnica in zaloga papirja v Ljubljani.

Vozni red državne železnice.

Postaje	št. 1718	št. 1714	št. 1716	št. 1712	Postaje	št. 1711	št. 1715	št. 1713	št. 1717
Ljubljana j. k.	12-05	6-30	11-50	4-22	Beljak j. k.	7-36	11-51	4-37	10-51
Ljubljana R. k.	12-10	6-38	11-55	4-30					
Vižmarje	12-20	6-48	12-5	4-41	Trbiž	8-20	1-25	6-06	2-28
Medvode	12-32	7-01	12-17	4-53	Rateče-Bela Peč	8-35	1-43	6-24	2-45
Loka	12-46	7-15	12-31	5-07	Kranjska gora	8-48	1-58	6-39	3-
Kranj	1-02	7-30	12-46	5-23	Dovje	9-11	2-23	7-05	3-23
Sv. Jošt (ostaj.)	1-08	7-36	12-52	5-30	Jesenice	9-30	2-43	7-26	3-42
Podnart	1-23	7-51	1-7	5-45	Javornik	9-37	2-50	7-33	3-49
Otoče (ostaj.)	1-29	7-58	1-14	5-52	Žerovnica (ost.)	9-46	2-59	7-43	3-59
Radovljica (ost.)	1-42	8-11	1-27	6-05	Lesce	9-58	3-13	7-59	4-12
Lesce	1-51	8-21	1-37	6-16	Radovljica	10-04	3-20	8-06	4-18
Žerovnica (ost.)	2-02	8-32	1-48	6-27	Otoče (ostaj.)	10-16	3-33	8-19	4-31
Javornik	2-12	8-41	1-57	6-37	Podnart	10-23	3-41	8-26	4-39
Jesenice	2-21	8-51	2-6	6-48	Sv. Jošt (ostaj.)	10-35	3-54	8-40	4-53
Dovje	2-38	9-10	2-24	7-06	Kranj	10-41	4-	8-46	4-59
Kranjska gora	3-01	9-32	2-46	7-28	Loka	10-56	4-15	9-02	5-15
Rateče-Bela Peč	3-16	9-47	3-1	7-43	Medvode	11-10	4-29	9-16	5-29
Trbiž	3-32	10-03	3-16	7-59	Vižmarje	11-22	4-42	9-28	5-41
					Ljubljana R. k.	11-30	4-51	9-37	5-50
Beljak j. k.	5-03	11-50	4-36	8-56	Ljubljana j. k.	11-34	4-58	9-45	5-55

Nočni čas je zaznamovan s navpičnimi črtami za minutnimi številkami in traja od 6-00 zvečer do 5-59 zjutraj.

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne
vizitnice
po nizki ceni.

Tinktura za želodec,

(60-18) (60-49)

katero iz kineške rabarbare, kerhlikovcovega lubja in svežih pomerančnih olupkov prireja **G. PICCOLI**, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, je mehko, toda ob enem uplívno, delovanje prebavnih organov ureja, ki krepi želodec, kakor tudi pospešuje telesno odpretje. — Razposilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 steklenic, 5 Kg teže, velja gl. 5.26. Poštino plača naročnik.

Preselitev trgovine.

(52-1)

Štefana Nagy-ja

trgovina z železjem, rokodelskim, hišnim in kuhinjskem orodjem

je od dne 1. julija t. l. nadalje

na Valvazorjevem trgu št. 5
(prej France Trček)

v poslopji okrajnega glavarstva.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Največja zaloga
šivalnih strojev

JAN. JAX,

LJUBLJANA,

Najnižje cene.

Ugodni vplačilni obroki se
dovoljujejo. (30-21)

Zamenjuje stare stroje.

Poprave vrše se točno
trajno in ceno.

Ravnokar izšla je v slovenskem prevodu knjižica:

Delavsko vprašanje.

Okrožnica

sv. Očeta Leona XIII.

Preložil **Andrej Kalan**,
vrednik „Domoljuba“.

Cena posameznim izvodom 10 kr. Pri večjih naročilih za razdelitev med ljudstvo po dogovoru cenejša.

Dobiva se v

„Katol. Bukvarni“ v Ljubljani.

Staršem,

ki želé dijake izročiti za zmerno ceno v stanovanje, na hrano, dobro odgojo ter vestno nadzorstvo, priporoča se gospodinja, katera se že več let skrbno in vestno trudi z izgojo.

Več se izve v prodajalnici konsumnega društva v Ljubljani na Francovem nasipu konec Krojaških ulic hiš. šte. 8, kjer se sprejemajo tudi pismena vprašanja. (1330) 3-1

Varstvo proti

živinski kugi,
pšenu prašičev,
muham v hlevih,
mrčesom vsake vrste,
gnjilobi in oštorjenju lesa,
hišni in zidni glivi,
mokrim zidovom itd.

daje priznano najboljši

Barthel-ov izvirni

(16-13)

carbolineum

hkratu najcenejši in najboljši orehovorjavi namaz za lesene predmete, kateri potem 3-4krat dlje trpé.

5 klg. po pošti gl. 1.50, 100 klg. gl. 16.— na Dunaju.

Troški majhni — korist stoterna.

Prospekti in vsa druga pojasnila zastonj in franko.

MIHAEL BARTHEL & Co.

Dunaj, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljeno 1781.)

(9)

Zalogo imata

brata **Eberl-a** v Ljubljani.

Dopisuje se slovenski.

Ravnokar je izšel prvi zvezek lične knjižice z naslovom:

Povesti

slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Sestavil in uredil

A. Kalan,

urednik „Domoljuba“.

— Ponatis iz „Domoljuba“ —

I. zvezek. — Cena 20 kr.

Obseg:

Zlati lasje. — Dedščina. — V zametih pokopan. — Veronika. — Sama smola! — Trojni sveti večer. — Božič na sv. Gothardu. — V valovih življenja. — Lovski tat. — Luč na oknu. — Po viharju svetlo solnce. — Požar. — Lepi prihiti. — Marušnik. — Obhajilo v ječi.

Dobiva se v „Katol. Bukvarni“ in pri H. Ničmanu v Ljubljani.

EQUITABLE

Zjedinjenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dne 11. oktobra 1882.

„Equitable“ je prvi in največji zavod za zavarovanja za življenje na svetu, zakaj to društvo

imelo je največ zavarovanj l. 1890	gl. 1.801.656.182
sklepalo je znova največ zavarovanj l. 1890	509.565.267
prejelo je največ premij l. 1890	87.591.708
Vsi zakladi znašali so 31. decembra 1890	298.109.361
Dobička je bilo koncem leta	59.351.118

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaju, katera je vredna dva milijona gl.

Uspehi dvajsetletnih doživljenjskih posobnih rent društva „Equitable“:

Podloga izplačevanja 1891. leta:

A. Navadno zavarovanje za slučaj smrti. Tabela I.					B. Zavarovanje za slučaj smrti z 20letnimi premijami. Tabela II.					C. Zloženo dvajsetletno zavarovanje za slučaj smrti in za doživetje. Tabela X.				
Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščene ščena premij		Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščene ščena premij		Starost	Vkupna premija	Vrednost v gotovini	Polica oproščene ščena premij	
30	gl. 454.—	gl. 573.—	gl. 1230.—		30	gl. 607.20	gl. 909.—	gl. 1940.—		30	gl. 970.60	gl. 1706.—	gl. 3650.—	
35	527.60	693.—	1310.—		35	681.60	1039.—	1970.—		35	995.80	1746.—	3310.—	
40	626.—	850.—	1310.—		40	776.60	1204.—	2030.—		40	1035.60	1813.—	3070.—	
45	759.40	1065.—	1620.—		45	900.60	1424.—	2170.—		45	1100.80	1932.—	2950.—	
50	943.60	1387.—	1930.—		50	1087.60	1746.—	2430.—		50	1209.—	2156.—	3000.—	

Kakor svedočijo zgoraj navedene številke, osigurava renta razven brezplačnega zavarovanja za slučaj smrti tokom 20 let po tabeli I. povrnitev vseh premij z 2 1/2 do 4 3/4 %; po tabeli II. z 4 3/4 do 5 3/4 %; po tabeli X. z 6 3/4 do 7 % obrestij. — Police oproščene premij osiguravajo dvakrat toliko, a le do četrtega dela uplačanih premij. — Prosta posobna renta, nekaka polrenta z nekoliko višjimi premijami, daje zavarovaneu po preteku jednega leta popolno svobodo glede na potovanja, prebivanje in na poklie, izvešči vojaško službo; po preteku dveh let je ni moči izpodbiti, po preteku treh let ne more več zapasti in jo je z ozirom na rento pri regulovanju moči urediti na šest načinov.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v GRADCU in glavni zastopnik za Kranjsko:

ALFRED LEDENIK v Ljubljani, Mestni trg št. 25. (26—3)

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na drželi priporočam

svojo bogato zalogo
najraznovrstnejših

klobukov,

čepio za požarne brambe itd.

vse po najnovšem kroju, fine in bolj priproste, izdelane iz močnega trajnega blaga, po najrazličnejših cenah.

Sprejemam naročila na vsakovrstna

krznarska dela,

katera izdelujem v lastni delavnici.

V mnogobrojno nakupovanje uljudno vabim

(1328)

spoštovanjem

(15—2)

Anton Krejči,

klobučar in krznar,

Kongresni trg šte. 8 v Ljubljani.

Gg. dijakom dovoljujem prednostne cene.

Ta tovarna izdeluje po prav nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošljajo se zastonj.

V kratki dobi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in reelnosti te trdke. (24—16)

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

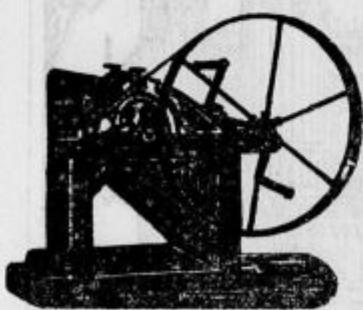
Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,
priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinjskega in vsakovrstnega poljedelskega orodja, kovanje za okna in vrata, cementa itd., sploh vsega v to stroko spadajočega blaga. (15)

Fine vodne žage in pile,
za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugi, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, lokomobili, trileure, snažilnice žita, stroji za robkanje turšice, slamoreznice, stroji za trenje žita, za rezanje repe, za mlenje in meškanje sadja, za stiskanje grozdja in oliv, peronospora-aparati, stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za ovočje in zelenjad, smrki (pumpe) za vino, kletne priprave, smrki za vodnjake, krožne žage, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, mlečni separatorji, priprava za vzdigavanje sodov, stroji za vrtnanje, avtomatično delujoče stiskalnice sladke krme, stroji za zehantanje, (20-12) treslice itd. (20-12)

Vse najboljše izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev
IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivi zastopi se povsod osnujejo.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, Giselastrasse 1,
v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz
št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1890 frankov 111.610.613
Letni dohodki premij in obresti dne 30. junija 1890 20.084.349
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v
dobi društvenega obstanke (1848) 234.804.082
V zadnji dvanajstmesčni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za
novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanke 55.985.275
skupni znesek vloženih ponudb 1.666.812.555
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

(12-8)

pri

Gvidu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3 b.

Dunajska borza.

Dne 14. avgusta.

Papirna renta 5%, 16% davka	92 gld. 25 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	92 " 19 "
Zlata renta 4%, davka prosta	111 " 75 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 30 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1025 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	285 " — "
London, 10 funtov strl.	118 " 05 "
Napoleonador (20 fr.)	9 " 40 "
Cesarski cekini	5 " 61 "
Nemških mark 100	58 " 05 "

Dne 13. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	103 gld. 85 kr.
Ogerska papirna renta 5%	101 " 50 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	135 " 50 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	148 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	180 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	97 " — "
Zastavna pisma	100 " 20 "
Kreditne srečke, 100 gld.	188 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	60 " 75 "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	20 gld. 50 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 " 80 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	59 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	49 " 50 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2715	2715 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	93 " 75 "
Papirni rubelj	1 " 22 "
Laških lir 100	45 " 95 "

MERCUR

menjarnična delniška
družba na Dunaju,
I., Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.
4½% zastavna pisma peštanske ogerske komercijonalne banke.

4½% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Zemljiškokreditne promese

à 1 gld. in 50 kr. kolek.

Glavni dobitok 45.000 gld. av. velj.

Žrebanje je že dne 17. avgusta!

Nepresegljivo za zobe!

I. Trnkóczy-jeva usna voda,
aromatična, vpliva okrepujoče, zabrani gnulobo zob ter odstrani iz ust neprijeten duh. Velika steklenica 50 kr.

II. Trnkóczy-jev zobni prašek,
splošnje priljubljen, vpliva dokaj okrepujoče, ter ohrani zobe čisto bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o kojih je dešlo mnogo zahvalnih pisem, sta vedno sveži v zalogi v

lekarni Trnkóczy-jevi
poleg rotovža v Ljubljani.

Naročila z dežele preskrb se z obratno pošto.

V Gradcu: Deželna lekarna Wend. pl. Trnkóczy-ja, Sackstrasse;
Na Dunaju: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Frančišku“ (zajedno kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113;
Na Dunaju: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse 30.
Na Dunaju: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, III., Radetzky-Platz 17. (26)

Sargova glicerinova zobna crema.

Izvrstno sredstvo za lepe svetle zobe.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Kalodont.

Od zdravstvenega urada potrjeno.

Prav priljubeno na popotovanjih. Dišeče okrepujevalno.

Neškodljivo celo za najnežnejše zobe.

V Nemčiji, Franciji itd. se rabi že z največjim uspehom, nadalje na dvorih, v najvišjih krogih, kakor tudi v navadni družini.

Dobira se v lekarnah in parfumerijah itd. Komad 35 kr. (46)

Pri Jožetu v Brežcah.

Velečastiti duhovščini, učiteljem in slavnemu p. n. občinstvu priporočam svojo s popolno novim in modnim

suknenim, platnenim, volnatim blagom za ženske obleke in kurentnim blagom, istotako tudi vedno svežim špecerijskim, droguerijskim, kolonijalnim in materijalnim blagom

dobro založeno trgovino,

v kateri prodajam tudi najrazličnejše vrste čaja, konjaka, ruma, razne likere; dalje vsake vrste deželne pridelke in jajca, ter zagotavljam vključ bodisi katerikoli konkurenci vsakomur najcenejšo in pošteno postrežbo

K blagohotnemu obilnemu obisku uljudno vabim ter se priporočam

z odličnim spoštovanjem

(4-3)

Jože Kukovič.